

Provinciale Staten

Afdeling BV
Faxnummer
Ons kenmerk 2010/
Bijlage(n) 3

Behandeld R. Bijlmakers
Doorkiesnummer (043) 389 71 68
Uw kenmerk
Maastricht 27 april 2010

Onderwerp
Ombuigingsrichtingen

Geachte statenleden,

Gaarne berichten wij u over onze voorbereidingen op de aanstaande bezuinigingen, waarmee wij tevens reageren op de toezegging zoals gedaan tijdens de begrotingsbehandeling 2010.

Inleiding

Na de informatieverstrekking in uw Statencommissie economisch domein van 22 januari 2010 omtrent de discussie over het middenbestuur zijn de omstandigheden flink gewijzigd maar is de gewenste duidelijkheid over de rijksbezuinigingen nog niet bereikt. De enige "nieuwe duidelijkheid" sinds de begrotingsbehandeling is de onderlinge verdeling over de provincies voor het jaar 2011 van de reeds bekende structurele korting op het provinciefonds van 300 miljoen. De uitkomst daarvan is overigens voor Limburg nagenoeg conform onze verwachtingen en daarmee is in de begroting reeds rekening gehouden. Wij hebben u daarover reeds geïnformeerd. Inmiddels is het kabinet gevallen, zijn de verkiezingen vervroegd, zijn de ambtelijke heroverwegingsrapporten verschenen en de verschillende verkiezingsprogramma's uitgebracht. Wij vinden het van het grootste belang dat we nu eerst duidelijkheid krijgen over een eventuele aanvullende generieke taakstelling en specifieke taak- en middelenreducties voordat definitief taken worden afgebouwd. Inmiddels treffen we echter wel voorbereidingen en schetsen wij allereerst in deze brief de aanleiding, uitgangspunten en mogelijke ombuigingsrichtingen.

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 (0)43 389 99 99
Fax + 31 (0)43 361 80 99
www.limburg.nl

Bankrekening
Rabobank
13.25.75.728

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heug)
Lijn 3 (richting Heugem)
Lijn 53 (richting Gulpen)
Lijn 57 (richting Gulpen)

Aanleiding

De provincie als middenlaag van bestuurlijk Nederland ligt onder vuur. Een eenzijdige bezuiniging door het rijk op het provinciefonds heeft al geleid tot een korting van 300 mln vanaf 2011 (ruim 25 % van de € 1,2 mld). Daarnaast leiden de voorstellen van de 20 ingestelde heroverwegingscommissies tot een aantal concrete financiële risico's voor de provincie:

Voorgesteld wordt om het Provinciefonds met 280 miljoen extra te korten (werkgroep 18 Kalden). Daar kan nog een apparaatskosten korting (voor de provincies van 66 miljoen euro) bij komen (werkgroep 19 Bedrijfsvoering). Ook wordt voorgesteld om op de doeluitkeringen te bezuinigen. Zo zou het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) moeten verdwijnen en kan in de BDU volgens het rapport 'Mobiliteit en Water' wel 20 procent korting worden gevonden (360 mln op macroniveau). Behalve de provincies worden ook de gemeenten getroffen door de bezuinigingsvoorstellen. Gemeenten moeten rekening houden met een neerwaartse bijstelling van het Gemeentefonds oplopend naar 1,7 miljard euro per jaar in 2015. In de meest extreme variant van de commissie Kalden komt het middenbestuur zelfs helemaal te vervallen.

Consequenties en cijfermatige uitgangspunten

Ofschoon het nog om voorstellen gaat, is het wel duidelijk dat de ontwikkelingen de provinciale bestuurslaag financieel hard gaan raken. Deze notitie geeft kaders aan waarlangs de organisatie kan worden voorbereid op de toekomst. De kaders zijn gebaseerd op de reeds in het rapport Ladders omschreven bestuursvariant. In het meerjarenperspectief van de door u vastgestelde begroting 2010, wordt rekening gehouden met een korting vanaf 2012 van € 48,5 mln. op de uitkering uit het provinciefonds. Aangezien de totale autonome inkomsten (Prv fonds/ prv belastingen/ rente uit vermogen) € 250 mln bedragen, zullen de totale autonome inkomsten teruglopen met bijna 20 %. De omvang is dermate groot dat principiële overwegingen de basis dienen te vormen voor de ombuigingen. Met efficiencyverbetering alleen kunnen de financiële kortingen niet meer worden opgevangen, alhoewel daarin ook taakstellingen moeten worden bepaald. Essentieel is wat ons betreft dat het niet alleen moet gaan over wat we niet meer of wat we minder doen, maar ook over wat we juist wel blijven doen en waar we het verschil willen (blijven) maken.

Als extra risico benoemen we de hierboven omschreven additionele kortingsvoorstel op het provinciefonds van € 280 mln, waarbij een mogelijke vermogensverevening Limburg (evenals andere provincies die recent opbrengsten hebben gegenereerd uit de verkoop van aandelen in energiebedrijven) extra hard zou kunnen treffen. Onderstaand financieel overzicht laat zien hoe de meerjarige resultaatontwikkeling zal zijn en welke negatieve invloed dit heeft op de benodigde investeringsruimte indien geen ombuigingen plaatsvinden.

Financiële doorkijk in € mln.

	2010	2011	2012	2013
Begrotingsresultaat na bestemming	22	13	16	12
Verwachte jaarlijkse investeringsinzet (zie begroting 2010)	-53	-53	-53	-53
Verwachte tekorten	-31	-40	-37	-41

'Profiel Provincies' als uitgangspunt

Interprovinciaal is een profiel opgesteld (zie bijlage 1) waaraan de provinciale organisatie voor de toekomst dient te voldoen, uitgaande van de geschetste lijn in het rapport van de commissie Lodders en dat overeenkomt met variant 2 van heroverwegingscommissie Kalden. Dat lijkt het kader op te leveren waarbinnen de ombuigingen strategisch dienen plaats te vinden. Concreet worden daarin de kerntaken benoemd op de volgende gebieden:

1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, waaronder waterbeheer
2. Milieu, energie en klimaat
3. Vitaal platteland
4. Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer
5. Regionale economie
6. Culturele infrastructuur en monumentenzorg
7. Kwaliteit van het openbaar bestuur

Het sociale domein behoort in de toekomst dus niet tot de provinciale basistaken. In het 'Profiel Provincies' wordt wel de mogelijkheid genoemd om elementen uit dit domein mee te nemen in een eventuele 'integrale ontwikkelingsvisie op de regio'. Maar hierbij wordt dan altijd overleg met de gemeenten verondersteld voordat het komt tot medeverantwoordelijkheid voor maatschappelijke vraagstukken.

Wij zijn ons ervan bewust dat de uiteindelijke provinciale taken en bezuinigingsmaatregelen voor de provincies zullen worden bepaald door het nieuwe kabinet. Gelet op verkiezingsprogramma's, de voorstellen vanuit de heroverwegingsrapporten en de kracht van onze eigen interprovinciale onderbouwing van het profiel, menen wij dat wij met het interprovinciale profiel anticiperen op de meest voor de hand liggende politieke besluitvormingsrichting. Dit laat onverlet dat wij ons vanzelfsprekend ervoor zullen inzetten om de financiële gevolgen voor Limburg zoveel mogelijk te beperken. Op basis van de hoofdlijnen uit het profiel stellen wij aan u onderstaande categorieën ombuigingen voor.

Vier ombuigingsrichtingen

Wij stellen de Staten voor om de volgende vier categorieën van sturingsmogelijkheden te benoemen om invulling te geven aan de door het rijk uiteindelijk vast te stellen bezuinigingen:

1. Op *inhoudelijk profiel* de organisatie inrichten (dus exclusief de taken uit het sociale domein)
2. *Bundeling van krachten* (interprovinciaal, maar ook met gemeenten als natuurlijke partners)
3. Kiezen voor '*een zuinig optimum*' (efficiencydoelen stellen door o.a. ketenoptimalisatie na te streven)
4. Het stellen van *prioriteiten in het strategische investeringsprogramma*

Ad 1

Hieronder vallen de directe fte's die verband houden met de uitvoering van de sociale domein taken. Afgeleid van de beleidstaken (wettelijk, medebewind en autonoom) dient ook gekeken te worden naar de fte's overhead (de provinciale organisatie heeft gemiddeld 36 % overhead) en de bijbehorende facilitaire kosten. Belangrijk hierbij is de inzet die we plegen richting het Rijk om te komen tot een substantiële overheveling van Rijkstaken naar de Provincie (100% van de taken voor 80% van de kosten). Daarnaast zullen bezuinigingen van rijkswege die rechtstreeks doorwerken naar bepaalde beleidsterreinen, volledig worden doorberekend en tot naar rato verminderde inzet (in beleid, mensen en middelen) op het betreffende beleidsterrein aanleiding geven.

Op een geaggregeerd niveau zijn financiële overzichten bij deze brief opgenomen (bijlage 2 en 3) die

- de begrote financiële middelen en de begrote aantallen fte (full-time equivalenten) toerekenen aan de verschillende provinciale opgaven (naar functies verdeeld)
- de begrote financiële middelen categoriseert naar beïnvloedbaar en niet/nauwelijks beïnvloedbaar

Deze overzichten geven een beeld hoe vanuit het financiële begrotingssysteem de middelen gekoppeld zijn aan de provinciale opgaven. Ze sluiten aan bij de intracomptabele gegevens zoals die vanuit de kaders van de begroting door u zijn vastgesteld en kunnen dienen als 'sturingsknoppen' om tot ombuigingen te kunnen komen. Ter illustratie is hieronder het taakgebied Jeugdhulpverlening weergegeven vanuit de begroting 2010 en van een korte toelichting voorzien.

Taakgebied	Aantal fte	Financiële middelen in € 1.000
<i>Jeugdhulpverlening</i>	7	109.529

Toelichting

We achten het van belang om hier een opmerking te maken omtrent de mate van beïnvloeding van de genoemde bedragen. Jeugdzorg is namelijk een taakgebied met een wettelijke grondslag, dat niet vanzelfsprekend te beïnvloeden is. De beschikbare middelen ontvangen we voor bijna 100 % van het Rijk via een doeluitkering. Mocht deze taak op termijn overgaan naar de gemeenten, dan vervalt bij ons het bedrag en gaat in zijn geheel over van Rijk naar gemeenter.

Het geld voor de fte is in 1992 (toen de provincies zeggenschap over de jeugdzorg kregen) door het toenmalige ministerie van CRM in het Provinciefonds gestort. Bij een overgang van jeugdzorg naar gemeenten zal dat bedrag nog eens extra uit het Provinciefonds worden gehaald om gemeenten te compenseren. Ook daar leidt een overheveling van taak dus niet automatisch tot een besparing voor de provincies. Overigens zegt dit overzicht niets over de actuele korting van 10 % (€ 8 mln.) op de doeluitkering jeugdzorg, die ontstaan is uit een nieuwe financierings-verdeelsystematiek en die onder leiding van de betrokken portefeuillehouder reeds wordt voorbereid.

Ad 2

Interprovinciaal op terreinen als aanbesteding openbaar vervoer, wegenbeheer en waterstaat, inrichting landelijk gebied en het regionaal-economisch beleid. Momenteel vindt een verkenning plaats met Zeeland en Noord-Brabant waarbij ook mogelijkheden voor 'shared services' worden betrokken. Daarnaast gaan we ook met gemeenten na op welke terreinen efficiencywinst is te boeken.

Ad 3

Doel is om de hele 'keten' efficiënter en slagvaardiger te maken door een adequate afstemming met de betrokken partijen. Momenteel wordt samen met de VLG als partner een aantal ketens verkend om te komen tot optimalisatie (efficiencywinst en afname bestuurlijke drukte) Met uitzondering van de inzet voor beeldbepalende ontwikkelingen kan een korting van gemiddeld 20% op alle beleids- en bedrijfsonderdelen worden doorgevoerd met bijzondere aandacht voor efficiency-maatregelen.

Ad 4

De eerdergenoemde drie ombuigingen/bezuinigingen betreffen de exploitatie, met andere woorden, jaarlijks terugkerende kosten. Categorie 4 betreft de investeringsagenda en hier gaat het dus om eenmalige middelen. De prioriteitstelling start bij de beeldbepalende ontwikkelingen en de regio-agenda's passend binnen het nieuwe profiel van de provincies. Daarbij wordt ingezet op het revolverende karakter van de in te zetten investeringsmiddelen.

Overwegingen

Voor een goed besef van de ingrijpendheid van deze operatie wijzen we erop dat binnen de totale begroting van € 600 mln slechts een beperkt deel (minder dan 50 %) daadwerkelijk beïnvloedbaar is, omdat de ruimte om te bezuinigen op wettelijke en medebewind-taken beperkt is. Voor beide taken geldt dat er geen keuzevrijheid is om deze taken al dan niet uit te voeren, hooguit om te kiezen voor het gewenste kwaliteitsniveau. In dit licht betekent een bezuiniging van € 48,5 mln een forse ingreep, die grote gevolgen zal hebben voor de uitvoering van autonome taken.

Ons voornemen is om vanaf heden nog meer erop te sturen dat beleidsvoorstellen passen binnen de kaders die we nu aan u voorleggen. We willen daarmee bereiken dat ontwikkelingen die we in gang zetten in lijn zijn met het geschetste provincie-profiel. Mede in dit kader lijkt het ons zorgvuldig dat de verantwoordelijkheid over het integraal management centraal op het niveau van het directieteam wordt belegd. Voorsortierend op de nieuwe profielontwikkeling stellen wij daarom voor om vanuit deze centrale directie strak te sturen op de personele ruimte in geval van vacatures en de aanwending van de beschikbare vacatureruimte. De structurele ombuigingen zullen immers met name ook de personele organisatie treffen. Het is daarbij goed om nu reeds aan te geven dat binnen de organisatie sprake zal zijn van een fors natuurlijk verloop door pensionering de komende jaren. Ons streven is gedwongen ontslagen zoveel als mogelijk is te voorkomen, een stevig mobiliteitsbeleid te voeren en een overgangperiode in te stellen voor het realiseren van de te stellen bezuinigingsbedragen. Daarnaast stellen wij voor alle subsidieregelingen te scannen op hun bijdrage aan het toekomstige nieuwe profiel van de provincie Limburg en waar deze bijdrage ontbreekt deze regelingen af te bouwen. Een en ander geeft ook de ruimte om op de actualiteit en de besluitvorming in Den Haag in te spelen bij de ombuigingen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnforméerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg,

voorzitter

secretaris

Bijlagen

1. Profiel Provincies document (als uitgangspunt voor de ombuigingen)
2. Overzicht met toerekening van financiële middelen en aantallen fte naar de verschillende provinciale opgaven, zoals in de begroting 2010 vastgelegd en op domein gesorteerd
3. Overzicht met toerekening van beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare financiële middelen naar de verschillende provinciale opgaven, zoals in de begroting 2010 vastgelegd